

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	December/januar 2025-2026
Institution	Herning HF & VUC
Uddannelse	Hf
Fag og niveau	KS – historie B, samfundsfag C og religion C
Lærer(e)	Religion: Birgitte Eriksen Samfundsfag: Carsten Søndergaard Kudsk Historie: Terkel Tronier Jakobsen
Hold	2p (24p)

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Styreformer (særfagligt historie)
Titel 2	Ideologiernes kamp (særfagligt historie)
Titel 3	Er det danske demokrati i krise? (særfagligt samfundsfag)
Titel 4	Nordisk religion (særfaglig religion)
Titel 5	Indvandring: en mulighed eller en udfordring? (tværfagligt)
Titel 6	Velfærd – Hvor findes omsorgen? (Tværfagligt)
Titel 7	Økonomi (særfagligt samfundsfag)
Titel 8	Religion og køn (særfagligt i religion)

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Titel 1	Styreformer (særfagligt forløb i historie)
Indhold	Kernestof • Thomsen, Kasper: Historiefaglig arbejdsbog, Systime, 2018 Afsnittene: - 1.5.1. Periodisering (herunder periodiseringsprincipper): https://historiefagligarbejdsbog.systime.dk/?id=275 - Kildebegrebet og forskellige kildetyper: https://historiefagligarbejdsbog.systime.dk/?id=145#c810 - 1.3. Historiebrug: https://historiefagligarbejdsbog.systime.dk/?id=144 - 1.3.1. Historiebrugsformer: https://historiefagligarbejdsbog.systime.dk/?id=186 - Øvelse: Historiebrug på hylder og i kølediske: https://historiefagligarbejdsbog.systime.dk/?id=144#c392 • Troelsen, Anders m.fl.: "Historielærerens øvelsesbog – 86 opskrifter til en varieret undervisning" (Om fremstillinger, kilder og historiske problemstillinger), Columbus, 2017, s. 52 • Brubb, Ulrik, Knud Helles og Bente Thomsen: "Overblik – verdenshistorie i korte træk". København: Gyldendal, 2005 s. 21-30, 45-53, 56-66 • Bryld, Carl-Johan: "Verden før 1914 – i dansk perspektiv". Aarhus: Systime, 2008 ○ s. 181-189 Fransk enevælde og indførslen af enevælden i Danmark ○ s. 205-211 Den amerikanske revolution 1776 ○ s. 211-219 Den franske revolution 1789 • Adriansen, Inge: "Fokus 2 Kernestof i historie Fra oplysningstid til imperialisme". Gyldendal, 2007 s. 34-41 Supplerende stof: • Kildetekst: "En arabisk købmands beretning om Hedeby, ca. 950": https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/en-arabisk-koebmands-beretning-om-hedeby/ • Kildetekst: "Kalif Omars pagt med de kristne": https://fraantikkentileuropaeiskekspansion.systime.dk/?id=273 • Kildetekst: "Erik Klippings håndfæstning, 29. juli 1282": https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/erik-klippings-haandfaestning-1282

	• Kildetekst: "Den amerikanske uafhængighedserklæring 4. juli 1776". Fra https://verdenfoer1914.systime.dk/?id=103 • Kildetekst: "Menneskerettighedserklæringen 26. august 1789". Fra https://verdenfoer1914.systime.dk/?id=103 • Dokumentarer: - "Hvordan grækerne ændrede verden", Fra CFU, 51 minutter. DRKultur 2016 - "Middelalderens univers" (7:42): https://www.youtube.com/watch?v=jSJDfgA5ifA - "Samfundet i middelalderen" (2:41): https://www.youtube.com/watch?v=ODPMr2Jg9ps - "Historien om Danmark", DR 2017-2018. - Afsnit 5 "Sen middelalder" - Afsnit 5 "Renæssance og reformation" - Afsnit 7 "Enevælde og oplysningstid" - "George Washington Historiens største helte" (6) DRKultur 2010 (24 min.) • Film: En kongelig affære (2t17m). Fra Nordisk Film 2012 • Billeder: - "Henrik 4. af Frankrig": https://da.m.wikipedia.org/wiki/Fil:Augustins_-_Henri_IV,_roi_de_France_et_de_Navarre_-_Jacques_Boulb%C3%A8ne.jpg - "Ludvig 14. af Frankrig": https://da.wikipedia.org/wiki/Ludvig_14._af_Frankrig
Omfang	1/4 af det samlede omfang
Særlige fokuspunkter	Læreplanens mål: –dansk historie og identitet –nedslag i verdens og Europas historie fra antikken til i dag, herunder forskellige typer af årsagssammenhænge og periodiseringsprincipper –natur, teknologi og produktions betydninger for mennesker i historisk og nutidigt perspektiv –styreformere i historisk og nutidigt perspektiv –globalisering og kulturmøder i historisk og nutidigt perspektiv

	–historiefaglige metoder –historiebrug Særlige fokuspunkter: Antikkens Grækenland: Demokrati og Oligarki i Athen og Sparta Feudalisme Valgkonedømme og adelsvælde i middelalderen Investiturstrid Renæssance Reformation Stændersamfund Enevælde og oplyst enevælde Oplysningstiden Borgerlige revolutioner Periodisering Kildekritik Historiebrug
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning Gruppearbejde Skriftligt arbejde Individuelle mindre fremlæggelser Mindre gruppefremlæggelser Arbejde med IT-læremidler Prøveeksamen i den særfaglige eksamen

Titel 2	Ideologierne kamp i det 20. århundrede (særfagligt forløb historie)
Indhold	Kernestof Bryld, Carl-Johan: "Verden efter 1914 – i dansk perspektiv". Aarhus: Systime, 2008 s. 46-51, 55-56, 81-85, 89-99 Andersen, Lars m.fl.: "Fokus 3 – Fra verdenskrig til velfærd". Gyldendal, 2006. s. 10, 11, 14 og 17, 18-21, 23-27 Bryld, Carl-Johan: "Verden efter 1914 – i dansk perspektiv" (I-bog). Systime: https://verdenefter1914idanskperspektiv.systime.dk/?id=1 - De to alliancesystemer: https://verdenefter1914idanskperspektiv.systime.dk/?id=634 - Våbenkapløb og terrorbalance: https://verdenefter1914idanskperspektiv.systime.dk/?id=639 - Koreakrigen 1950-1953 https://verdenefter1914idanskperspektiv.systime.dk/?id=652 - Cubakrisen 1962 https://verdenefter1914idanskperspektiv.systime.dk/?id=654 Supplerende stof: <u>Nazismen og Weimar-republikken</u> Dokumentar: "Hitlers vej til magten" (2). Fra DR1 2005 90 minutter Kilde: uddrag fra "Mein Kampf" – om Hitlers syn på racepolitik og "livsrum" "Propaganda": https://lex.dk/propaganda Diverse plakater med nazistisk propaganda Modpropaganda "Donald Duck - Der Fuehrer's face" (9:16 min.) https://www.youtube.com/watch?v=bn20oXFrxxg "Folkedrab": https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=folkedrab "Holocaust": https://denstoredanske.lex.dk/holocaust <u>Den Kolde Krig</u> Kilde: Præsident Trumans tale i Kongressen (uddrag) Trumandoktrinen og Marshallhjælpen: https://verdenefter1914idanskperspektiv.systime.dk/?id=242#c708 Kilde: Winston Churchills Jerntæppetale 1946 (uddrag): https://verdenefter1914idanskperspektiv.systime.dk/?id=244 Kilde: Stalins svar på Churchills jerntæppetale, 14. marts 1946 (uddrag):

Omfang	Ca. 1/4 af det samlede omfang.
Særlige fokuspunkter	Læreplanens mål: –dansk historie og identitet –natur, teknologi og produktions betydninger for mennesker i historisk og nutidigt perspektiv –ideologiernes kamp i det 20. århundrede –globalisering og kulturmøder i historisk og nutidigt perspektiv –historiefaglige metoder –historiebrug Fokuspunkter: Liberalisme, socialisme, nationalisme Første verdenskrig Mellemligstiden - Versailles-freden - Kriserne - De totalitære ideologier - nazisme og fascisme overfor det liberale demokrati Anden verdenskrig Den kolde krig - Europas deling og blokdannelse - Våbenkapløb - Økonomisk udvikling, markedsøkonomi og planøkonomi
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning Gruppearbejde Skriftligt arbejde Gruppefremlæggelser Arbejde med digitale læremidler

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Titel 3	Er det danske demokrati i krise? (særfagligt, samfundsfag)
Indhold	Kernestof: - Brøndum Peter m.fl.: Luk samfundet op! Columbus 4. udgave 2021, s. 112-137 & 140-151 siderne svarer til afsnit 5.8, 5.9, 6, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.6, i I-bogen - Samfundsfag C kapitel 20 om EU https://samfundsfag-c.systime.dk/index.php?id=497 Supplerende materialer: - Klingenberg, Kenneth: Fynsk forsker: Debatten om omskæring viser værdien af borgerforslag publiceret den 24. januar 2021 i Fyens Stiftstidende - Hoffmann- Hansen. Henrik: Minksagen skal kulegraves, og nu må Folketinget afgøre, hvad der skal spørges ind til, Kristelig dagblad 11. december 2021 https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/ny-minkkommission-giver-embedsmaend-graa-haar - Småfilm fra folketingets hjemmeside om det danske demokrati. "Fra ide til lov" og "Regering" og Kontrol af regeringen https://www.ft.dk/da/undervisning/undervisningsfilm - Hansen, Lene Guldager: Valgforsker forklarer- derfor er rekord mange vælgere utro artikel publiceret på TV2 Syds hjemmeside 11. oktober 2022 https://www.tv2syd.dk/folketingsvalg-2022/valgforsker-forklarer-derfor-er-rekordmange-vaelgere-utro - Steenbjerg: Rikke: Debatartikel: Afgifter på landbruget skaber debat på Christiansborg. Støjberg vil stå på bremsen. Artikel publiceret på TV2s hjemmeside 24. februar 2024 https://nyheder.tv2.dk/politik/2024-02-21-afgifter-paa-landbrug-skaber-debat-paa-christiansborg-stoejberg-vil-staa-paa-bremsen - Linddahl, Line: Støjberg: En CO2-afgift på landbruget er en krigserklæring mod landdistrikterne, artikel publiceret i Maskinbladet 21. feb. 2024 https://www.maskinbladet.dk/artikel/82950-stoejberg-en-co2-afgift-paa-landbruget-er-en-krigserklaring-mod-landdistrikterne - Mikkelsen, Morten: Dukke-afbrændingen minder om konfrontationer fra mellemkrigstiden, Kristelig Dagblad 25. januar 2021 - Danmarks Riges Grundlov. Uddrag om frihedsrettighederne i grundloven - Meningsmålinger fra DR's hjemmeside: https://www.dr.dk/nyheder/politik/meningsmaalinger - Figur 6.10: Vælgernes politiske adfærd fra ugebrevet A4 Eksamenstræning (særfagligt): - Tabel – Kvinder i Folketinget. Fra Uldall, Rosa: "Historisk mange kvinder i Folketinget: 'Et glasloft er brudt'", <i>DR.dk</i>, 03.11.2022 - Hussein, Tarek: "Debat: Velkommen til det hvideste folketing længe", <i>Politiken</i>, 12.11.2022
Omfang	Samfundsfag: 10 modul a 90 min.
Særlige fokuspunkter	Kompetencer, læreplanens mål, progression: Træning i: - At kunne formidle faglige sammenhænge både mundtligt og skriftligt på fagenes taksonomiske niveauer med anvendelse af faglig terminologi - At kritisk indsamler, udvælge, analysere og anvende forskelligartede materialetyper, herunder tekster, statistisk materiale og billedmateriale.

	- At kunne formidle faglige sammenhænge både mundtligt og skriftligt på fagenes taksonomiske niveauer med anvendelse af faglig terminologi - Introduktion til samfundsfaglig metode. - Eksamenstræning Faglige fokuspunkter: - Forskellige styreformer, demokratiformer (repræsentativt og direkte demokrati) demokrati idealer (konkurrence demokrati og deltagelsesdemokrati) Magtens tredeling, grundloven, frihedsrettigheder, det politiske system i Danmark med regering og Folketing, Eastons model, politiske deltagelsesformer, lovgivningsprocessen, rettigheder og pligter i et demokrati, udfordringer for demokratiet (minskandalen) & EU (Europa-Parlamentet, Kommissionen, EU-Domstolen, Det Europæiske Råd & Ministerrådet) - Partityper (klassepartier & catch-all partier) vælgertyper (Kernevælger & marginalvælger, Issuevoting, Værdi- og fordelingspolitik & Molins model over partiadfærd)
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppe- og pararbejde, diskussion og debat, skriftligt arbejde, eksamenstræning

Titel 4	Nordisk religion (særfaglig religion)
Indhold	<i>Grundbog til religion C, i-bog, Systime:</i> - Religion i det senmoderne samfund - Fakta om religion i det senmoderne samfund Larsen, Uffe Hartvig: <i>Vikingerne tro og tanker</i>, Akademisk, 2000 - Naturfolkene og deres religion, s. 20-30 - New age og neopaganisme, s. 159-161 - Adam af Bremen: Kulten i Uppsala, s. 206-208 - Ole Gotved: Trosbekendelse, s. 278 (Forn Sidrs vedtægter. Tillæg 2) - Gudrun Victoria Gotved: Eksempel på knæsætning, s. 289-290 - Ibn Fadlan om Vikingernes (ar-rus') skikke, ca. 922 fra www.danmarkshistorien.dk Carlsen. Leif: <i>Nordisk religion</i>, Forlaget Musagetes, 1986: - Kort over den norrøne verden, s. 8 - Kilderne til nordisk religion, s. 16 - Skabelsesmyten, s. 29-31 <i>Religionsportalen</i>, i-bog, Systime: - Ritualer Stadig flere danskere beder til Odin og Thor, fra www.religion.dk , 28.11.2012 Visuelt materiale: - Vikingerne virkelige verden TV Midt-Vest, 2021 - Odins øje (24 min) 2004 - Menneskeofringer, Nationalmuseet - <i>Vikings</i>, 1. sæson, afsnit 6 (21.40-33.15) - Povl Götke: Sport, religion og ritualer - <i>Hedning på høje bæle</i>, DR 2014 - Billede af Jim Lyngvild - et eksempel på en moderne fortolkning af vikinger i skikkelse af Ane Halsboe-Jørgensen Supplerende materiale: - Anders Lund Madsen modtager lydhealing - Could You Pass the Bullet Ant Test? National Geographic - https://mytologi.lex.dk - Oversigt over gudernes slægt
Omfang	
Særlige fokuspunkter	- Religionsdefinition - Centrale religionsfaglige begreber: Sekularisering, afsekularisering, genfortryllelse, refleksivitet, individualisering, selvscenesættelse, eklektisk, medialisering, fundamentalister/fundamentalisme, den religiøse aktør, pluralisme, ikke-institutionaliseret religion, polarisering, maksimalisme/minimalisme, new age og neopaganisme, kaos/kosmos, kult/ritual, ofring (do ut des), mana - Vikingernes guder (med træk fra shamanisme og romerske guder)

	Asatroende i det senmoderne samfund
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning. Gruppearbejde. Informationssøgning på nettet. Portfolio

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Titel 5	Indvandring: en mulighed eller en udfordring? (fællesfaglig)
Indhold	<u>Historie.</u> Kernestof: Nikolajsen, Karsten og Thomas Ohnesorge: ”Den ny indvandring” (I-bog). SYSTIME, 2024: https://dennyindvandring.systime.dk/?id=1 • Kapitlerne 1-7 er brugt i undervisningen. Supplerende stof: • Kildetekst: Kilde 1: Jeppe Aakjær, 1919: https://dennyindvandring.systime.dk/?id=164 • Kildetekst: Videointerview: Hüsne Güler: https://dennyindvandring.systime.dk/?id=247 • Kildetekst: Kilde 11: Artikel om arbejdsløshed, 1976: https://dennyindvandring.systime.dk/?id=154 • Kildetekst: Kilde 14: Udlændingeloven, 1983: https://dennyindvandring.systime.dk/?id=190 • Det mangfoldige Danmark 1760-1864: https://danmarkshistorien.dk/oversigter/interaktivt-danmarkskort • Samuel Huntingtons teori om civilisationernes sammenstød: https://ideologi.systime.dk/?id=270 Materialer fra særfaglig prøveeksamen i historie: • Bilag 1: Hanne Reintoft (DKP) om indvandrere som løntrykkere, 16. december 1970: https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/hanne-reintoft-dkp-om-indvandrere-som-loentrykkere-1970 • Bilag 2: Billede af terrorangrebet i New York d. 11/9 2001: https://dennyindvandring.systime.dk/?id=138 Bilagsmateriale fra synopsisøvelse (historie): • Bilag 1: N.F.S. Grundtvig, <i>Folkeligheden</i>, strofe 4 (1848): https://dennyindvandring.systime.dk/?id=164 • Bilag 2: Dansk Folkeparti: Principprogram, 1997 <u>Samfundsfag.</u> BRØNDUM, PETER m.fl.: <i>Luk samfundet op!</i> 2.udg. 2 oplag. 2014. Side 119-136 BRØNDUM, PETER m.fl.: <i>Luk samfundet op!</i> 3.udg. 2017. Luk op 3. 147-158

Supplerende materiale.

KRAK, NIKOLAJ: Ingen ønsker at lægge sig ud med Ældre sagen: Deres magt er frygtindgydende. *Kristeligt-Dagblad*. 26. juli 2019.

PATSCHIEDER, CECILIE STRØMGAARD: Partiernes medlemstal falder: Lad os vise, at politik er mere end støv og ostemadder på Nørre Snede Kro. TV 2. 23.1. 2020.

KNUDSEN, LISBETH m.fl.: Er det danske demokrati i krise. *Politiken*. 2.10.2018.

UKENDT: Folkets stemme. *Politiken*. 9.4. 2018.

REDANZ, MILLE: Socialdemokrat: Borgerforslag udhuler det repræsentative demokrati. *Politiken*. 24. 3. 2018.

Lobbyisme: <https://www.youtube.com/watch?v=K53JNBLxAas>

Regeringen. <https://www.regeringen.dk/om-regeringen/video-hvad-er-en-regering-og-hvad-laver-den/>

Politisk indflydelse. F.eks.: interesseorganisationer.

<https://www.youtube.com/watch?v=KvhNbtUksUQ>

Religion

Kernestof:

Grundbog til religion C, i-bog, Systime:

- [Fakta om islam](#)
- [Islams historiske udvikling](#)
- [Hvad tror muslimerne på](#)
- [Det islamiske samfundssyn](#)
- [Religiøs praksis i islam](#)
- [Obligatoriske ritualer](#)
- [Andre ritualer](#)
- [Moskeen](#)
- [Kan man være muslim i Danmark](#)
- [Jan Hjärpe: Indhold, funktion og engagement](#)

Begrebsnøgle til religion, i-bog, Systime:

- [Rambos konversionsteori](#) – dog ikke konversionsretorik
- [Overgangsritualer](#)

Visuelt materiale:

- [Fem skarpe om islam \(ca. 25 min\)](#)

	- How islam began - Forskellen mellem shia og sunniislam - Min bror er islamist, BBC, (2011) 58 min - Hajj - pilgrimsrejsen til Mekka, BBC. 60 min - Mehmet Öztoprak: Rundtur i moskee - Min bror er terrorist, BBC, 2014 (23.00 -31.49) - Sharia-zone i Tingbjerg Supplerende materiale: - Forskellen mellem shia og sunniislam - Mellemøstens religiøse landkort - Profetens mange ansigter podcast fra <i>Genstart</i>, DR, d. 04.01.2021 - Qiblafinder - Ramadan i København Isam B - Everything you need to know about Ramadan www.islamsvar.dk for at se eksempler på spørgsmål og fatwaer
Omfang	Historie: ca. 1/4 af det samlede omfang Samfundsfag: 9 moduler á 90 minutter Religion: moduler á 90 minutter, ca. 55 sider
Særlige fokuspunkter	<u>Historie:</u> Læreplanens mål: - Øvelse i at anvende og kombinere viden, kundskaber og metoder fra fagene i faggruppen til at opnå indsigt i historiske, samfundsmæssige og kulturelle sammenhænge i Danmark og i andre lande - Øvelser i at diskutere egne og andres kulturelle værdier i forhold til nutidige og fortidige værdier - Øvelser i at reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende, herunder en forståelse af samspillet mellem aktør og struktur - Arbejde med dansk historie og identitet - Arbejde med forholdet mellem aktør og struktur i et historisk og nutidigt perspektiv Særlige fokuspunkter: - Kildekritik - Historiebrug Samfundsfag: - Socialisering (Primær, sekundær & tertiær) sommerfuglemodellen & multisocialiseringsmodellen. - Normer & socialkontrol - Forskellige familietyper - Forskellige sociale roller - Identiteten & identitetsskabelse (Georg Mead) - Hofstedes lögmodel - Jeg- & vi-kultur

	- Honneths tre anerkendelsesbehov. - De tre integrationsformer. (assimilation, segregation & pluralistisk integration) - Giddens, Thomas Ziehe og Ulrich Becks karakteristika om det senmoderne samfund - Forskellige livsstile & minervamodellen - Habitus og de tre kapitaler - Social arv & social mobilitet - De tre identitetsformer (den rene identitet, bindestregsidentiteten og kreolske identitet) - Teorier om kriminalitet: (Sutherlands, Mertons, Durkheims & Hirschis kriminalitetsteori) Religion: - Profeten Muhammed - Mekka på profetens tid - Bogens folk - Sunni- og shiaislam - De seks trosartikler - De fem søjler – særligt hadj og ramadanen - Deltagelse i den demokratiske proces - Hjärpes idealtyper: Modernister, traditionalister, fundamentalister og sekularister - Rambos konversionsteori
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning. Gruppearbejde. Informationssøgning på nettet. Diverse arbejdsformer både analoge og digitale, såsom tavleundervisning, klasses Diskussion, fælles elektronisk portfolio, lærer- og elevoplæg, kollektive og individuelle skriveøvelser, gruppearbejde, herunder CL. Synopsisøvelse